

Asia: VN/30542/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Autoalan Keskusliitto ry:n lausunto - hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta

Toivomme että kirjanpito ja tilintarkastuslain 3 luvussa huomioidaan, että suuri osa suomalaisista yrityksistä tulee siirtymään vapaaehtoiseen raportointi standardiin (VSME) ja VSME-raporttien varmentamiseen tarvitaan nopeasti selkeä tulkinta, koska raportoinnin huolellisuusvelvoite halutaan varmistaa kolmannen osapuolen varmennuksella.

Avainkohdat:

- Moni raportointivelvollinen yritys putoaa Suomessa Omnibussin myötä pois kirjanpitolain velvoittamasta kestävyysraportoinnista, jossa kestävyysraportti on varmennettu KRT:n toimesta
- Moni yritys tulee jatkamaan kestävyysraportointia VSME-standardilla pudottuaan pois kirjanpitolain velvoittamasta raportoinnista. VSME-standardi saattaa jäädä usealle suomalaiselle yritykselle lopulliseksi muodoksi raportoida kestävyysaiheet
- Kestävyysraporttien varmentaminen on Suomessa liian keskittynyt tilintarkastajille / tilintarkastusyhteisöille, vaikka näillä toimijoilla ei ole aina parasta substanssiosaamista eritoimialojen VSME-standardin datapisteistä. Usealla toimialalla Suomessa saattaa olla akkreditoituja

toimijoita, joilla on parempi substanssiosaaminen toimialan VSME:n datapisteisiin kuin tilintarkastajalla / tilintarkastusyhteisöillä

- Esimerkiksi Työ- ja elinkeinoministeriön alainen FINAS voisi olla luonteva toimija myöntämään VSME:n varmentamiselle toimilupia, jolloin jokaisen toimialan tunnetut toimijat voisivat harjoittaa VSME-standardin alaisen raportin varmentamista. Toimiluvan saisivat ainoastaan toimialalla tunnetut toimijat, joilta nimenomaan löytyy ennestään substanssiosaaminen ja pätevyys VSME:n datapisteisiin
- Tehdään siis Suomeen prosessi, jossa vapaaehtoiseen raportointistandardiin tulee virallisesti pätevyudet varmentaa raportteja. Tämän pätevyyden voi saada muutkin, kuin tilintarkastaja / tilintarkastusyhteisöt. Suomessa on käynnissä jo toimialoilla pilottihankkeita VSME:n varmentamiselle, muilta kuin tilintarkastusyhteisöiltä.

Lausunto laajemmin:

Pörssilistatut / toisen aallon yritykset saattavat siirtyä VSME-standardin mukaiseen raportointiin:

Koska täyden ESRS-raportoinnin velvoittavat raja-arvot eivät ole vielä selvillä eikä niiden soveltaminen Suomen kirjanpitolakiin ole lopullisesti päätetty, moni jo raportointia harjoittava yritys saattaa tulevaisuudessa valita VSME-standardin. Tähän ryhmään voivat kuulua myös pörssiyritykset, jotka tarvitsevat ulkopuolisen tahon antaman varmennuksen kestävyys selvityksilleen VSME-kehikon mukaisesti.

CSRD:n toisen aallon putosivat Omnibussin myötä pois pakollisestaraaportoinnista, mutta ovat käyttäneet aikaa ja resursseja jo raportointiin:

Vuonna 2025 ensimmäistä kertaa raportoivat yritykset vapautettiin pakollisesta raportoinnista "stop the clock" -direktiivin myötä. Green Omnibus -paketti julkistettiin helmikuun lopussa, jolloin monilla yrityksillä oli jo raportointikausi meneillään. Tämä on sitoi merkittävästi suomalaisten yritysten resursseja, jotka olivat valmiita raportoimaan tilikaudesta 2025. Nämä valmistelut ja resurssit voisivat jatkua tehokkaasti VSME-standardin myötä. Toivomme, että kirjanpitolain luvussa 3 kannustetaan yrityksiä hyödyntämään VSME-standardin mukaista raportointia, jotta ne voivat käyttää säästyneitä resursseja tehokkaammin. VSME-standardi on vapaaehtoinen eli markkinaehtoinen. Toivomme, että Työ- ja elinkeinoministeriö huomioi, että vaikka raportointikehikko ei ole pakollinen, yritysten sidosryhmät voivat silti edellyttää kolmannen osapuolen tekemää tarkastusta eli varmennusta. Eli mikäli yritykset haluavat varmentaa VSME-

raportin niin tähän tarvitaan selkeä prosessi, jossa toteutuvat kohtuulliset kestävyysraportoinnin kustannukset, vihreät väittämät, huolellisuusvelvoite ja sidosryhmien tarpeet.

Kestävyysraporttien keskiössä on kolmannen osapuolen varmennus:

Useat suomalaiset yritykset ovat valmistautuneet laatimaan kirjanpitolain edellyttämän kestävyys selvityksen, jonka varmentamisesta vastaa kestävyysraportointitarkastaja (KRT). KRT-pätevyysien keskittyminen tilintarkastusyhteisöille on johtanut varmennuksen korkeaan hintatasoon. Lausunnossamme ehdotamme kilpailun lisäämistä mahdollistamalla myös toimialojen vakiintuneiden toimijoiden akkreditointi VSME-raporttien varmennukseen.

Suomessa on jo olemassa rakenteet VSME-raporttien varmentamiseksi, ja esimerkiksi auto-alalla on käynnissä pilottihankkeita VSME-standardin mukaisen kestävyys selvityksen varmennuksesta. Varmennuspalveluille on perusteltua kysyntää erityisesti aloilla, jotka ovat tiiviissä yhteydessä rahoitus- ja vakuutussektoriin sekä muihin sidosryhmiin, jotka edellyttävät kolmannen osapuolen varmistamaa dokumentaatiota. Tämän vuoksi korostamme, että kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muutetussa 3 luvussa tulee ottaa huomioon myös kevennetyn raportoinnin tarpeet kestävyysraporttien varmennuksessa.

FINAS voisi toimia tahona, joka tarjoaa akkreditoituja varmentajia varmistaen laadukkaat huolellisuusvelvoitteet ja vihreät väittämät VSME-standardissa:

Haluamme tuoda esille, että Työ- ja elinkeinoministeriön alainen FINAS tarjoaa jo akkreditointipalvelu- ja muun muassa ISO-standardeihin liittyen. VSME-kehikossa on useita samoja datapisteitä kuin FINASin akkreditoinneissa, minkä vuoksi FINAS voisi luontevasti myöntää pätevyksiä eri alojen tunnetuille toimijoille VSME-raporttien varmentamiseksi. Monilla aloilla on asiantunti-jointa ja toimijoita, jotka ovat akkreditoitujen palveluiden, kuten ISO-sertifiointien kautta, tarkastaneet yritysten datapisteitä, jotka vastaavat VSME-standardin vaatimia tietoja.

VSME-standardi ja sen varmentaminen on täysin vapaaehtoista, mutta yritysten sidosryhmien vaatimusten vuoksi toivomme, että kirjanpitolain luvussa 3 huomioidaan myös VSME-varmennuksen tarpeet. Tällä hetkellä varmennus keskittyy liikaa tilintarkastusyhteisöille. Ottamalla FINAS mukaan varmennukseen saataisiin aikaan selkeä prosessi, jossa eri alojen tunnettujen erityisasiantuntijoiden tai toimijoiden olisi mahdollista hankkia pätevyys varmentamiseen. Tämä takaisi raporttien laadun ja lisäisi kilpailua prosessiin, mikä puolestaan laskisi raporttien teettämisen kustannuksia.

Lopuksi pitkäaikavälin huomiot tilintarkastus ja kirjanpitolaki lukuun 3:

Toivomme, että tilintarkastus ja kirjanpitolain luku 3 huomioi kestävyysraporttien varmennuksen pitkän aikavälin tarpeet. Mikäli FINAS voi myöntää pätevyyksiä VSME-standardin varmentamiseen, saman prosessin tulisi tulevaisuudessa kattaa myös ESRS:n mukaiset raportit. Näin yritykset voisivat tulevaisuudessa käyttää nykyistä varmentajaansa siirtyessään VSME:stä ESRS:ään, mikä pitää kustannukset hallinnassa ja tukee huolellisuusvelvoitteita sekä vihreitä väittämiä. Tällöin yritys saa valita omalla toimialallaan itselleen hyvän tavan tuottaa myös ESRS-kehikon kestävyyselvitykset, sekä käyttää omalla toimialallaan tunnettua toimijaa varmennukseen. Tähän prosessiin tarvitaan tietenkin laadulliset kriteerit, jotta varmennuksessa säilyy huolellisuusvelvoite ja vihreät väittämät sekä sidosryhmien tietotarpeet. Eli haluamme että tulevaisuudessa KRT-pätevyyksien rinnalle tulee akkreditoituja toimijoita ESRS:n varmentamiseen esimerkiksi FINAS kautta.

Mirsch Ville
Autoalan Keskusliitto ry - Ville Mirsch vastuullisuusasiantuntija